

GRYNUJŲ PINIGŲ GABENIMAS

Harmoninga, tvari ir įtrauki vidaus rinkos, t. y. erdvės, kurioje, prekės, asmenys, paslaugos ir kapitalas gali laisvai ir saugiai judėti, raida yra vienas Sąjungos prioritetų, dėl pakartotinio nelegalių pajamų patekimo į ekonomiką ir pinigų nukreipimo nelegaliai veiklai finansuoti atsiranda iškraipymų ir kyla nesąžiningų konkurencinių kliūčių įstatymų besilaikantiems piliečiams ir įmonėms, todėl kyla grėsmė vidaus rinkos veikimui. Be to, ta praktika skatinama nusikalstama ir teroristinė veikla, kelianti pavojų Sąjungos piliečių saugumui.

Siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, į Sąjungą atvykstantiems ir iš jos išvykstantiems fiziniams asmenims yra nustatyta grynųjų pinigų deklaravimo pareiga. Kad nebūtų netinkamai apribotas laisvas judėjimas arba piliečiams ir institucijoms nebūtų užkraunama pernelyg didelė administracinių formalumų našta, tai pareigai taikoma 10 000 EUR riba. Ji taikoma vežėjams, vežantiems tokią sumą su savimi, savo bagaže arba transporto priemonėje, kuria kertamos išorės sienos. Jų yra reikalaujama kompetentingoms institucijoms suteikti galimybę atlikti grynųjų pinigų kontrolę ir, jei būtina, juos pateikti toms institucijoms.

Kalbant apie nelydimų grynųjų pinigų judėjimą, pavyzdžiui, kai tokie gryniesi pinigai į Sąjungą įvežami arba iš jos išvežami pašto siuntose, kurjerinėse siuntose, nelydimame bagaže arba kroviniuose konteineriuose, kompetentingos institucijos turi įgaliojimus, laikantis nacionalinių procedūrų, sistemingai arba kiekvienu konkrečiu atveju reikalauti, kad siuntėjas ar gavėjas arba jų atstovas pateiktų atskleidimo deklaraciją. Toks atskleidimas apima keletą elementų, kurie neįtraukiami į tokius įprastinius muitinei teikiamus dokumentus, kaip vežimo dokumentai ir muitinės deklaracijos. Tokie elementai yra grynųjų pinigų kilmė, paskirties vieta, ekonominė kilmė ir numatoma paskirtis. Nelydimų grynųjų pinigų¹ atskleidimo pareigai taikoma tokia pati riba kaip ir vežėjų² vežamiems gryniesiems pinigams.

Gryniesi pinigai tai:

1. Valiuta – banknotai ir monetos, kurie yra apyvartoje kaip atsiskaitymo priemonė arba kurie buvo apyvartoje kaip atsiskaitymo priemonė ir kuriuos dar galima iškeisti finansų įstaigose arba centriniuose bankuose į banknotus ir monetas, kurie yra apyvartoje kaip atsiskaitymo priemonė;
2. Turėtojo apyvarčiosios priemonės - kitos nei valiuta priemonės, kurių turėtojais, pateikę priemonės, turi teisę reikalauti finansinės sumos be asmens tapatybę patvirtinančio dokumento arba dokumento, patvirtinančio, kad jie turi teisę gauti tą sumą. Tos priemonės yra:
 - a) kelionės čekiai

¹ nelydimi gryniesi pinigai – gryniesi pinigai, kurie yra vežėjo nevežamos siuntos dalis

² vežėjas – į Sąjungą atvykstantis arba iš jos išvykstantis fizinis asmuo, su savimi, savo bagaže arba savo transporto priemonėje vežantis grynuosius pinigus

- b) pareikštinės formos čekiai, paprastieji vekseliai arba piniginės perlaidos, pasirašyti, bet be gavėjo vardo ir pavardės (pavadinimo), perleidžiami be apribojimų, skirti fiktyviam gavėjui arba kitokios formos čekiai, paprastieji vekseliai arba piniginės perlaidos, pagal kuriuos teisė į juose nurodytas sumas perleidžiama juos pateikus.
- 3. Biržos prekės, kurios naudojamos kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas-pasižymi dideliu vertės ir apimtys santykiu ir kurią galima lengvai ir nedidelėmis sandorio kainomis iškeisti į valiutą prieinamose prekybos rinkose.
- 4. Išankstinio mokėjimo kortelės - nevardinė kortelė, kurioje yra arba kuri suteikia prieigą prie piniginės vertės arba lėšų, kurios gali būti panaudotos mokėjimo operacijoms atlikti, prekėms ar paslaugoms įsigyti arba valiutai išpirkti, kai tokia kortelė nėra susieta su banko sąskaita.

Vežėjai, vežantys grynuosius pinigus, kurių vertė yra 10 000 EUR arba didesnė, deklaruoja tuos grynuosius pinigus valstybės narės, per kurią jie atvyksta į Sąjungą arba iš jos išvyksta, kompetentingoms institucijoms ir sudaro joms galimybę atlikti kontrolę. Jeigu pateikiama neteisinga arba neišsami informacija arba nesudaroma galimybė atlikti grynųjų pinigų kontrolę, grynųjų pinigų deklaravimo pareiga laikoma neįvykdyta.

Deklaracijoje pateikiami išsamūs duomenys apie:

- 1. vežėją, įskaitant jo vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį
- 2. grynųjų pinigų savininką, įskaitant, fizinio asmens atveju, vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį, arba, juridinio asmens atveju, visą pavadinimą, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, registracijos numerį ir, kai žinoma, pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtojo kodą
- 3. kai žinoma, numatomą grynųjų pinigų gavėją, įskaitant, fizinio asmens atveju, vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį, arba, juridinio asmens atveju, visą pavadinimą, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, registracijos numerį ir, kai žinoma, PVM mokėtojo kodą.
- 4. grynųjų pinigų pavidalą ir sumą arba vertę;
- 5. grynųjų pinigų ekonominę kilmę;
- 6. numatomą grynųjų pinigų paskirtį;
- 7. vežimo maršrutą
- 8. transporto priemones.

Išvardyti duomenys pateikiami raštu arba elektroniniu būdu, pildant tuo metu galiojančią deklaracijos formą. Deklarantui paprašius, jam išduodama patvirtinta deklaracijos kopija.

Jeigu į Sąjungą įvežama arba iš jos išvežama 10 000 EUR arba didesnės vertės nelydimų grynųjų pinigų suma, valstybės narės, per kurią ji įvežama į Sąjungą arba iš jos išvežama,

kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad grynujų pinigų siuntėjas, gavėjas arba jų atstovas, atsižvelgiant į konkrečią situaciją, per nustatytą 30 dienų terminą pateiktų atskleidimo deklaraciją. Kompetentingos institucijos gali sulaikyti grynuosius pinigus tol, kol jų siuntėjas arba gavėjas ar jų atstovas pateiks atskleidimo deklaraciją. Kai deklaracija nepateikiama per nurodytą terminą, pateikiama neteisinga arba neišsami informacija arba nesudaroma galimybė atlikti grynujų pinigų kontrolę, pareiga atskleisti nelydimus grynuosius pinigus laikoma neįvykdyta.

Atskleidimo deklaracijoje pateikiami išsamūs duomenys apie:

1. deklarantą, įskaitant vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį;
2. grynujų pinigų savininką, įskaitant, fizinio asmens atveju, vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį, arba, juridinio asmens atveju, visą pavadinimą, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, registracijos numerį ir, kai žinoma, PVM mokėtojo kodą;
3. grynujų pinigų siuntėją, įskaitant, fizinio asmens atveju, vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį, arba, juridinio asmens atveju, visą pavadinimą, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, registracijos numerį ir, kai žinoma, PVM mokėtojo kodą;
4. grynujų pinigų gavėją arba numatomą gavėją, įskaitant, fizinio asmens atveju, vardą ir pavardę, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, gimimo datą ir vietą, pilietybę ir tapatybės dokumento numerį, arba, juridinio asmens atveju, visą pavadinimą, kontaktinius duomenis, įskaitant adresą, registracijos numerį ir, kai žinoma, PVM mokėtojo kodą;
5. grynujų pinigų pavidalą ir sumą arba vertę;
6. grynujų pinigų ekonominę kilmę;
7. numatomą grynujų pinigų paskirtį.

Laikydamosi nacionalinėje teisėje nustatytų sąlygų, kompetentingos institucijos gali laikinai sulaikyti grynuosius pinigus priimdamos administracinį sprendimą, jeigu:

1. nevykdoma nustatyta pareiga deklaruoti lydimus grynuosius pinigus ar nustatyta pareiga atskleisti nelydimus grynuosius pinigus arba
2. yra požymių, kad gryniesiems pinigais, nepriklausomai nuo jų sumos, susiję su nusikalstama veikla.